

Temat: Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Cel ogólny:

- określenie poziomu bezpieczeństwa związanego z poszczególnymi środkami transportu.

Cele szczegółowe:

- potrafi dostrzec i porównać niebezpieczeństwa związane z poszczególnymi środkami transportu,
- dokonuje refleksji nad najbardziej niebezpiecznymi pojazdami w ruchu drogowym,
- analizuje bezpieczeństwo w bezpośrednim otoczeniu szkoły,
- potrafi analizować dostępne materiały i wyciągać wnioski,
- nabywa umiejętności merytorycznej dyskusji i współpracy w grupie,
- zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa powodowanego przez poszczególne rodzaje pojazdów i potrafi im zapobiegać,
- umie pracować w rygorze czasowym.

Czas trwania: w zależności od zastosowanego scenariusza.

Środki dydaktyczne:

Ilustracje pokazujące różne sytuacje drogowe (zalecane zdjęcia dokumentujące znane uczniom ulice danego miasta), kartki białego papieru A4, flamastry, kolorowe karteczki samoprzylepne, markery, flipchart z blokiem kartek, rzutnik multimedialny, ekran.

Metody:

- zadaniowa,
- aktywizująca,
- podająca.

Forma prowadzenia zajęć:

- praca własna,
- zadania realizowane w parach, w grupach.

Przebieg zajęć:

1) Wprowadzenie przez nauczyciela tematyki zajęć poprzez zadanie pytań o znaczenie pojęć „bezpieczeństwo”, „ruch drogowy”, „uczestnik ruchu drogowego”, „niechroniony uczestnik ruchu drogowego”, „przepisy ruchu drogowego”.

2) Nauczyciel zaprasza uczniów do wymieniania kategorii uczestników ruchu drogowego (piesi, rowerzyści, motocykliści, kierowcy samochodów osobowych, kierowcy autobusów, motorniczy, itd.).

Metodą aktywizującą może być polecenie aby każdy samodzielnie napisał swoje propozycje na kartce. Po upływie określonego czasu wszyscy podnoszą swoje kartki w górę, aby zademonstrować notatki. Po tym nauczyciel prosi kolejne osoby o odczytanie swoich propozycji, które następnie są zapisywane na tablicy (tak, aby żadna propozycja się nie powtarzała).

3) Aby przez moment stworzyć symboliczny obraz sytuacji na ruchliwym skrzyżowaniu nauczyciel lub lider prosi klasę, aby na jego znak jednocześnie odczytywali na głos wszystkie rodzaje pojazdów, które zapisali na swoich kartkach. Hasła są odczytywane bez przerwy przez dłuższą chwilę. Tworzy się kakafonia, która uwidacznia nakładające się interesy poszczególnych uczestników ruchu. Nauczyciel lub lider zaprasza kolejne osoby do krótkiego zaprzestania odczytywania swoich notatek i przysłuchiwania się z boku temu szumowi.

Przeprowadzony pokaz może być punktem wyjścia do dyskusji nad ogólnym postrzeganiem ruchu drogowego przez uczniów, znaczeniem przepisów ruchu drogowego (regulacja, porządkowanie), odpowiedzialności za ich przestrzeganie. Tłem do tych rozważań mogą być wyświetlane zdjęcia ukazujące rozmaite sytuacje drogowe na ruchliwych ulicach (najlepiej znanych uczniom z rodzinnego miasta).

3) Nauczyciel dzieli grupę na 3,4-osobowe zespoły. Każdemu z nich zostaje przydzielona rola jednego ze środków transportu. Może to nastąpić poprzez losowanie. Zadaniem zespołów jest zastanowienie się nad zagrożeniami jakie powodują w ruchu drogowym przydzielone im środki transportu, a z drugiej strony, jakie ewentualne korzyści dla bezpieczeństwa ruchu drogowego wynikają z ich obecności na drogach.

W tym samym czasie grupy przygotowują na kartce do flipcharta graficzną „wizytówkę” swojej grupy przedstawiającą przydzielony im środek transportu. Obrazek powinien znajdować się pośrodku kartki (nauczyciel może ołówkiem wyznaczyć obszar kartki, który powinien zajmować rysunek).

Dodatkowe pytania mogą dotyczyć wzajemnych zagrożeń występujących pomiędzy poszczególnymi środkami transportu („Kogo się obawiasz na drodze?”, „Co Ci pomaga, a co przeszkadza w bezpiecznym poruszaniu się po ulicach miasta?”).

Wnioski wypracowywane w zespołach powinny być określone na tyle skrótowo, aby hasłowy opis każdego z nich mieścił się na samoprzylepnej karteczce.

4) Po upływie określonego czasu nauczyciel zaprasza kolejne grupy do przyklejenia swoich wizytówek na tablicy (kolejne grupy przyklejają swoje kartki obok poprzednich, tak aby stworzył się widoczny przegląd wszystkich środków transportu) i omówienia swoich ról. Przedstawiciele zespołów wklejają karteczki z wnioskami na swoją wizytówkę i omawiają wypracowane wnioski.

5) Nauczyciel lub lider podsumowują dotychczasową pracę i inicjują dyskusję na temat pojazdów stanowiących największe zagrożenie w ruchu drogowym. Klasa docieka przyczyn obecnego stanu oraz szuka sposobów na poprawę sytuacji.

Opcja rozwinięcia zajęć:

a) Nauczyciel prezentuje mapę okolicy szkoły i wspólnie z uczniami ustala miejsca szczególnie niebezpieczne pod względem ruchu drogowego, a następnie zachęca uczniów do przedyskutowania sposobów poprawy obecnej sytuacji.

b) Wyjście w teren i obserwacja ruchliwego skrzyżowania w okolicy szkoły. Nauczyciel dzieli grupę na zespoły, które otrzymują przykładowe zadania:

- obserwowanie zachowań kierowców pod względem przestrzegania przepisów (po wcześniejszym poinstruowaniu przez nauczyciela lub lidera na co należy zwracać szczególną

uwagę). To zadanie może otrzymać więcej niż jedna grupa, ponieważ możliwe jest oddzielne obserwowanie kilku wlotów skrzyżowania.

Jeśli istnieją ku temu możliwości techniczne i kadrowe, to wybrane osoby z tej grupy mogą

dokumentować fotograficznie nieprawidłowe zachowania.

- zbieranie danych do badania natężenia ruchu (liczenie pojazdów przejeżdżających przez skrzyżowanie. Ważne jest dokładne określenie czasu trwania obserwacji),

- zbieranie danych do określenia wypełnienia pojazdów (liczenie pasażerów w każdym pojeździe).

Zespoły mogą dokonywać poszczególnych obserwacji naprzemiennie, tak aby wszyscy uczestnicy mieli możliwość uczestniczenia we wszystkich elementach tego ćwiczenia.

6) Po powrocie do szkoły (lub na następnej lekcji w ramach realizowanej ścieżki) następuje analiza otrzymanych danych i dyskusja na temat sytuacji obserwowanych na skrzyżowaniu. Jeśli uczniowie dokumentowali swoją pracę, to w tle można wyświetlać wykonane zdjęcia.

Nauczyciel lub lider zachęca do zastanowienia się nad ewentualną sezonowością obserwowanych sytuacji (np. „Czy zimą i latem ruch na tym skrzyżowaniu wygląda tak samo?”) oraz zróżnicowaniem natężenia ruchu w ciągu doby (np. „Jak myślicie, jak wygląda to skrzyżowanie w ciągu nocy, wcześniej rano i około godziny 15:30?”).

Materiałem poglądowym mogą być tutaj wycinki filmowe pochodzące z archiwum miejskiego monitoringu, a ukazujące to skrzyżowanie w tych właśnie godzinach.

7) Ewaluacja zajęć prowadzona przez nauczyciela. Zadawane są pytania o wrażenia z zakończonych zajęć. Uczniowie odpowiadają po kolei, a prowadzący próbuje uzyskać od każdego ucznia krótki komentarz.

Metoda zadaniowa polega na powierzaniu uczestnikom zajęć konkretnych zadań, których wykonanie ma doprowadzić w konsekwencji do konstruktywnych zmian w ich zachowaniu i ukształtowaniu postaw pożądanых z wychowawczego punktu widzenia. Działania prowadzone przy wykorzystaniu tej metody wzbogacają wiedzę uczestników i budują trwałe oraz praktyczne doświadczenia w określonej dziedzinie.

Metoda aktywizująca charakteryzuje wysoka aktywność wszystkich uczestników, która często przewyższa aktywność nauczyciela.

Stosowanie metody aktywizującej w procesie dydaktycznym skłania uczestników do kreatywnego myślenia, dając szerokie pole do swobodnej twórczości i samodzielności. Dzięki autentycznemu zaangażowaniu uczestników, metoda sprzyja pogłębieniu i utrwalaniu zdobywanej wiedzy oraz rozwijaniu umiejętności jej praktycznego stosowania. Dzięki wykorzystaniu szerokiego spektrum narzędzi aktywizujących, możliwe jest wspieranie uczestników w budowaniu postawy zrozumienia dla innych punktów widzenia, tolerancji i otwartości. Dzięki mocnemu akcentowi położonemu na twórczą pracę samodzielną lub zespołową, uczestnicy zajęć angażują się emocjonalnie w powierzone im zadania- są bardziej zmotywowani, aktywniejsi w sferze percepcyjnej, ruchowej i werbalnej.

Metoda podająca polega na przekazywaniu (podawaniu) przez nauczyciela gotowej wiedzy w celu przyswojenia jej przez uczestników zajęć i zapamiętania. Metoda kształtuje zdolność rozumienia dłuższej wypowiedzi nadawcy i podążania za tokiem jego rozumowania. Ćwiczy pamięć, rozwija umiejętność dłuższej koncentracji uwagi oraz dyscyplinuje ze względu na ważność całego przekazu kierowanego przez nauczyciela. Metoda wykorzystuje także zalecenie notowania słuchanego bądź czytanego tekstu w celu dodatkowego utrwalenia podawanych treści (możliwe jest także przygotowanie przez prowadzącego odpowiednio przygotowanych materiałów przekazywanych wszystkim uczestnikom).

---

obserwacja skrzyżowania

badanie natężenia ruchu pojazdów

zapoznanie z obrazem z kamer monitoringu miejskiego

